

ПРОЕКТ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 186 "ВИДАВНИЦТВО ТА ПОЛІГРАФІЯ (РІВЕНЬ "МАГІСТР")

Ткаченко В. П., зав. кафедри, професор, кафедра МСТ ХНУРЕ
Бізюк А.В., доцент, кафедра МСТ ХНУРЕ

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Сучасна вища школа розвивається в умовах ринку, нових економічних стосунків. Закон України «Про вищу освіту», рішення і накази Міністерства освіти і науки України, специфічні умови матеріального забезпечення вимагають від викладачів принципово нових підходів до управління освітою. Сутність сучасної вищої освіти, сучасного рівня керівництва виходять на новий рівень.

Наразі МОН цілеспрямовано впроваджує нові стандарти змісту вищої освіти в Україні. Хоча в країні вже діє новий закон про вищу освіту, але, на думку міністра, без цих стандартів і їх імплементації студенти і викладачі, не відчувають реального впливу реформи на їх життя. Через те, що попередні стандарти були занадто деталізовані, пропонується дати більшу свободу вищим учбовим закладам. Вони самі вирішуватимуть, які курси і які дисципліни повинні начитувати майбутнім магістрам і бакалаврам.

У більшості європейських країн єдність якості і гарантії студентської мобільності прийняті як найважливіші умови забезпечення доступу до якісних освітніх послуг. Необхідність збалансованості навчальних програм в сучасному освітньому секторі веде до форм, що виходять за рамки простого узгодження. У розробці стандартів нового покоління проявляється така особливість, як постійне зближення критеріїв оцінювання і вимог до результату процесу навчання, до системи контролю якості освіти.

Стандарт, в даному випадку, розглядається як сукупність вимог, які пред'являє до працівника конкретна область трудової діяльності. Саме на основі цих вимог будується як програма контролю, так і зміст освітньої підготовки. Сучасні освітні стандарти є якісним запитом працедавців на підготовку кадрів, тоді як освітні установи допомагають набутти випускникам необхідні компетентності для виконання ними професійної діяльності.

Особливістю сучасних вимог до освіти є:

- формування стандартів і освітньо-професійних програм підготовки як сукупності вимог до компетентностей і результатів навчання, об'єднаних на базі спільності нормативної частини;
- розширення академічних свобод ВНЗ при формуванні змісту освітньо-професійної програми підготовки (ОПП);
- встановлення вимог до освоєння циклів програм замість вимог до їх обов'язкового мінімуму змісту;
- введення науково-дослідної складової як обов'язкового компонента основної освітньої програми;

– встановлення трудомісткості освітніх програм в кредитах ЄКТС.

Формування стандартів і програм на компетентнісній основі ставить нові складні завдання для забезпечення і контролю якості як в самому ВНЗ, так і при зовнішньому незалежному оцінюванні. Цю задачу європейська спільнота вирішує упродовж більше 20 років. У вітчизняній вищій школі від учасників будуть потрібні значні методичні, методологічні зусилля, перебудова навчальних підходів і організації освітнього процесу.

Прикладний аспект компетентнісного підходу при впровадженні ОПП полягає в тому, що вже на перших етапах планування змісту і структурно-логічних зв'язків учбових дисциплін, модулів і практик, науково-дослідної роботи викладачі виходять з того, що вони хочуть отримати «на виході».

Розробка компетентнісно-орієнтованого навчального плану починається з ідентифікації і опису результатів навчання і компетентностей, які мають бути освоєні студентами. В термінах результатів навчання детально описуються підсумок освоєння ОПП. Продукт, який виходить з цього аналізу, за кордоном визначається як карта компетентностей, тобто сукупний результат освіти після завершення освоєння ОПП. Створення карти компетентностей є новою процедурою для вітчизняної освітньої практики.

Подібний підхід вимагає постійної роботи по вдосконаленню змісту вимог:

– очікувані результати навчання мають бути виражені в термінах компетентностей;

– необхідно проаналізувати вклад тієї або іншої компетентності в загальний результат професійного навчання, у тому числі і в кредитному вираженні;

– потрібний моніторинг розвитку компетентностей у вже працюючих фахівців, випускників;

– потрібний прогностичний аналіз подальшого розвитку компетентностей і їх співвідношення (балансу) в змісті освіти;

– слід досліджувати найбільш ефективні методики формування компетентностей у тому числі і на основі інтеграції дисциплін ВНЗ.

Таким чином, впроваджена в новітніх стандартах та освітньо-професійних програмах структура зв'язку компетентностей, результатів навчання та навчальних дисциплін, відображена у доповіді, вимагає відповідно новітніх підходів до складання як навчального плану, так і робочих програм, підтримки робочих та дослідницьких контактів з представниками працедавців.

Обраний нами напрям дослідження знайде своє продовження у вивченні компетентнісного підходу на базі нової філософії освіти у III тисячолітті, виявленні переваг і недоліків існуючих підходів до інтерпретації взаємозв'язку освіти та праці, пошуку моделей створення інтегрованої системи різнорівневої підготовки фахівців в сучасних умовах, виходячи з соціокультурної обумовленості освітньої політики, філософської концепції творчості як фундаментальної основи життєдіяльності людини.